

ZPRAVODAJ VESELICE

červen 2014 • 42

1. Slovo starosty obce
2. Plnění rozpočtu obce 2013
3. Rozpočet obce na rok 2014
4. Výsledky voleb do Evropského parlamentu
5. Co nového na veselické farmě
6. Ptactvo našeho blízkého okolí (Moudivláček lužní)
7. Krušovické královské pivo po staletích
8. Za zvířít našich polí, luk a lesů (Veverka obecná)
9. Žáci Řitonské školy po 75 letech
10. Kámen do země vsazený
11. Černá kronika obce OO PČR Dobrovice
12. Pranostiky na červen až prosinec
13. Bylinky našeho okolí a jejich využití - 3.část
14. Informace ze života v naší obci
Na Veselici se opět soutěžilo
Novoroční pochod na Veselici
15. Informace z činnosti OÚ Veselice
16. Z činnosti SPOZ
17. Společenská kronika
18. Čtenářské dopisy a ohlasy
19. Přispěvatelé na časopis
20. Pálení čarodějnic
21. Tiráž

SLOVO STAROSTY OBCE

Vážení spoluobčané, milí čtenáři,

máte v rukou další vydání veselického zpravodaje, ve kterém najdete dost zajímavých článků od autorů z řad redakční rady a dalších dopisovatelů, kteří svou prací přispívají k obsahu každého vydání.

Jak jsem už zmiňoval v minulém čísle zpravodaje o skutečnostech se zásobováním pitnou vodou z obecního vodovodu, tento problém stále pokračuje. Při odběru vzorků vody v březnu tohoto roku bylo zjištěno, že hodnota dusičnanu je 56 mg/l. Což je pokles proti měření v minulosti.

Po dalším jednání s ochranou pozemních vod připravujeme projekt na zhotovení nového vrtu do hloubky asi 70 metrů. Následovat bude výběrové řízení firmy ke zhotovení této stavby. Dále vyřízení žádosti o stavební povolení se všemi úřady, které se k tomu vyjadřují.

Už v minulosti jsem Vás seznamoval s tím, že voda z vodovodu není vhodná pro kojence a těhotné ženy. Věřme, že dojde ke zlepšení kvality vody po napojení nového zdroje.

Obecní zastupitelstvo projednalo s panem Mgr. Fraňkem výměnu pozemku pro rozšíření místní komunikace před domem pana Legnera, a prostoru autobusové zastávky s budovou bývalé váhy, za pozemek ve vlastnictví obce v prostoru „Na Čihadlech“ (místní název). Tento pozemek sousedí s pozemky, na kterých hospodaří pan Mgr. Franěk.

Děkuji Všem členům redakční rady a dopisovatelům za jejich čas a práci pro Zpravodaj Veselice.

Přeji Všem krásné prožití letní dovolené příjemného odpočinku, ať tento čas strávíte kdekoli.

Miroslav Pažout, starosta obce

PLNĚNÍ ROZPOČTU OBCE ZA 2013

PŘÍJMY (některé položky)	rozpočet (původní)	skutečnost	% plnění
Daň z příjmu FO ze záv. činnosti	220 000,00	259 173,66	117,8
Daň z příjmu FO ze sam. činnosti	3 000,00	6 387,86	212,9
Daň z příjmu FO z kap. činnosti	25 000,00	22 712,97	90,9
Daň z příjmu právnických osob	215 000,00	246 865,75	114,8
DPH	440 000,00	581 810,78	132,2
Poplatek za likvidaci TKO	70 000,00	79 133,00	113,0
Poplatek ze psů	1 300,00	1 545,00	118,8
Správní poplatky	300,00	280,00	93,3
Daň z nemovitosti	210 000,00	204 682,85	97,5
Pitná voda – vodné	40 000,00	33 435,00	83,6
Úroky z vkladů	26 000,00	25 229,33	97,0
Neinvestiční příjem dotace ze SR na správu	43 500,00	43 500,00	100,0
CELKEM	1 311 100,00	1 544 830,30	117,8

VÝDAJE (některé položky)	rozpočet (původní)	skutečnost	% plnění
Pitná voda	62 500,00	116 641,40	186,6
Předškolní zařízení	5 000,00	0	0
Základní školy	90 000,00	27 587,00	30,7
Záležitosti kultury	10 000,00	6 227,00	62,3
Veřejné osvětlení	70 000,00	45 613,50	65,2
Sběr a svoz komunálního odpadu	125 000,00	113 475,00	90,8
Požární ochrana (dobrovolná část)	60 000,00	30 895,00	51,5
Zastupitelstva obcí	147 000,00	142 931,00	97,2
Činnost místní správy	404 000,00	282 916,21	70,0
Služby peněžních ústavů	12 100,00	12 078,00	99,8
CELKEM VÝDAJE	1 311 100,00	847 661,11	64,6

HOSPODAŘENÍ OBCE ZA ROK 2013

Dne 21. února 2013 byl schválen rozpočet obce Veselice v celkové výši 1 311 100,00 Kč a jeho součástí byly příjmy a výdaje uskutečněné v době rozpočtového provizoria. Rozpočet byl sestaven jako vyrovnaný. Hospodaření obce skončilo přebytkem ve výši 697 169,19 Kč

PŘÍJMOVÁ ČÁST

Skutečné příjmy roku 2013 byly 6 544 830,30 Kč
z toho: daňové příjmy 1 408 146,19 Kč
nedaňové příjmy 74 712,11 Kč
přijaté transfery 5 061 972,00 Kč
konsolidace příjmů 5 000 000,00 Kč
příjmy po konsolidaci 1 544 830,30 Kč

Třída 1 – daňové příjmy

V této části jsou zahrnuty daně, kde správcem je finanční úřad, výnosy ze všech sdílených daní náleží obci podle zákona č. 243/2000 Sb.

Daň z nemovitosti nepodléhá shora uvedenému zákonu a správce daně – FÚ, převádí obci 100 % vybrané částky.

Třída 2 – nedaňové příjmy

Obsahem nedaňových příjmů jsou příjmy z poskytování služeb (vodné, TKO), příjmy z pronájmu ostatních nemovitostí, příjmy z pronájmu hrobových míst a příjmy z úroků.

Třída 4 – přijaté dotace

V roce 2013 byla přijata dotace na správu, na volby do Parlamentu ČR a na volbu prezidenta ČR. Součástí rozpočtu je i převod z běžného účtu obce na spořicí účet, kde je vyšší zúročení

VÝDAJOVÁ ČÁST

Skutečné výdaje za rok 2013 byly 847 661,11 Kč
z toho: běžné výdaje 5 847 661,11 Kč
konsolidace výdajů 5 000 000,00 Kč
výdaje po konsolidaci 847 661,11 Kč

Skupina 2

Silniční doprava – náklady na zimní údržbu místních komunikací provedenou p. Jakubcem a opravu komunikace před autobusovou zastávkou na Lhotkách

Pitná voda – nákup materiálu a elektrické energie, platby za rozbory vody

Skupina 3

Základní školy – příspěvek na uhrazení neinvestičních nákladů ZŠ v Dolním Bousově a Magistrátu města Mladá Boleslav

Záležitosti kultury – činnost SPOZ, jubilea a mikulášská nadílka

Veřejné osvětlení – náklady na elektrickou energii a opravy

Sběr a svoz komunálních odpadů – faktury proplacené firmě COMPAG MI. Boleslav

Péče o vzhled obce a o veřejnou zeleň – nákup služeb, PHM a mzdové náklady

Skupina 5

PO - dobrovolná část – nákup materiálu a PHM, technická prohlídka a měření emisí na hasičském voze, příspěvek na okrskovou soutěž a příspěvek na činnost

Skupina 6

Místní zastupitelské orgány – výdaje na odměny zastupitelů, zdravotní pojištění

Volby do Parlamentu ČR – náklady spojené s volbami (odměny, cestovné, a občerstvení členů VK)

Volba prezidenta republiky - náklady spojené s volbou prezidenta (odměny, cestovné a občerstvení členů VK)

Činnost místní správy – náklady na zabezpečení chodu úřadu tvoří položky mzdy, nákup materiálu, DHDM, tiskopisů, elektrická energie, služby pošt, telekomunikací, zpracování dat, poplatky, výměna oken a dveří budovy OÚ

Poplatky KB

Pojištění - pojištění majetku obce

Převody vlastním rozpočt.účtům - převod části prostředků z běžného účtu na spořicí účet

Finanční vypořádání minulých let - vratka dotace na volbu prezidenta republiky poskytnuté a nevyčerpané v roce 2012

Rozpočet obce byl upraven pěti rozpočtovými opatřeními

Marcela Šafránková

ROZPOČET OBCE NA ROK 2014

schváleno na zasedání zastupitelstva obce dne 30. prosince 2013

Příjmy celkem	1 525 900,00
v tom: Daňové příjmy	1 404 800,00
Nedaňové příjmy	77 600,00
Přijaté dotace	43 500,00

Výdaje celkem	1 525 900,00
v tom: Běžné výdaje	1 277 100,00
Kapitálové výdaje	248 800,00

Příjmy analyticky:

Název	položka	hodnota v Kč
Daň z příjmu fyz. osob ze záv. činnosti	1111	260 000,00
Daň z příjmu fyz. osob ze sam. činnosti	1112	3 000,00
Daň z příjmu fyz. osob z kap. činnosti	1113	25 000,00
Daň z příjmu právnických osob	1121	240 000,00
DPH	1211	580 000,00
Poplatek za likvidaci TKO	1340	80 000,00
Poplatek ze psů	1341	1 500,00
Odvod výtěžky z loterií	1351	5 000,00
Správní poplatky	1361	300,00
Daň z nemovitosti	1511	210 000,00
Daňové příjmy celkem		1 404 800,00

Pitná voda – vodné	2111	40 000,00
Pohřebnictví – pronájem hrob. místa	2111	4 000,00

ECO – KOM – zpětný odběr	2111	10 000,00
Správa – pronájem prostor	2132	3 600,00
Úroky z vkladů	2141	20 000,00
Nedaňové příjmy celkem		77 600,00

Neinvestiční příjmové dotace ze SR na správu		43 500,00
--	--	-----------

Přijaté dotace celkem		43 500,00
------------------------------	--	------------------

CELKEM PŘÍJMY		1 525 900,00
----------------------	--	---------------------

Výdaje analyticky

Název	položka	hodnota v Kč
Provoz veřejné silnič.dopravy	2221	130 000,00
Pitná voda	2310	350 000,00
Odvod a čištění odpad. vod	2321	248 800,00
Předškolní zařízení	3111	5 000,00
Základní školy	3113	50 000,00
Místní rozhlas	3341	10 000,00
Záležitosti kultury	3399	10 000,00
Veřejné osvětlení	3631	70 000,00
Sběr a svoz komunálního odpadu	3722	125 000,00
Péče o vzhled obce a veřejné zeleně	3745	5 000,00
Požární ochrana (dobrovolná část)	5512	50 000,00
Zastupitelstvo obce	6112	147 000,00
Činnost místní správy	6171	300 000,00
Služby peněžních ústavů	6310	13 000,00
Pojištění	6320	12 100,00

CELKEM VÝDAJE		1 525 900,00
----------------------	--	---------------------

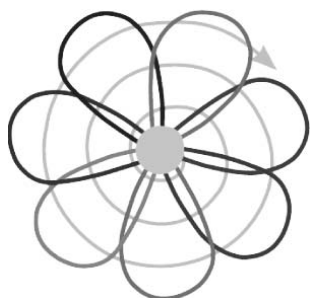
Marcela Šafránková

VÝSLEDKY VOLEB DO EVROPSKÉHO PARLAMENTU KONANÝCH VE DNECH 23. A 24. KVĚTNA 2014

Počet osob zapsaných do výpisu ze seznamu voličů celkem	108	ČSSD	4
Počet voličů, kterým byly vydány úřední obálky	30	ANO 2011	8
Počet odevzdaných úředních obálek	30	ODS	2
Počet platných hlasů	29	Strana svobodných občanů	1
SNK Evropští demokraté	1	Dělnická strana sociální spravedlnosti – NE diktátu Bruselu	1
KDU – ČSL	2	Aktiv nezávislých občanů	1
Strana zdravého rozumu – NEHCEME EURO – za Evropu svobodných států	1	Voleb se zúčastnilo 27,77 % voličů zapsaných do výpisu ze seznamu voličů.	
TOP 09 a Starostové	2		
KSČM	6		

Marcela Šafránková

CO NOVÉHO NA VESELICKÉ FARMĚ

Vážení přátelé,

když před mnoha lety byl na Veselici velký básník a filozof Chalíl Bžibrán, ptal se ho nějaký oráč na jeho názor na práci a on mu odpověděl:

„Pracujte, abyste udrželi krok se zemí a s duší země. Neboť zahálet znamená odcizit se ročním obdobím

a vystoupit z toku života, jenž vznešeně a s hrdou pokorou plyne k nekonečnu. Když pracujete, jste flétnou, v jejímž srdci se šepot hodin mění v hudbu“. Jeho odpověď má ještě pokračování, ale na tyto první slova si často vzpomenu, když něco dělám v krajině nad Veselici a vnímám ten hluboký smysl práce zemědělce.

Nějaký čas jsme se odmlčeli, ale jak asi vidíte, tak i bez poezie, celou dobu se na farmě něco děje.

Rychlá informace o podzimní sklizni brambor je, že byla dobrá. Sklidili jsme krásné brambory bez kapky chemie, spoustu velkých a nějaké také malé. Většinu jsme prodali a ty menší jsme použili jako sadbu pro letošní rok. Ve dvou opravených sklepích, brambory bez problému přezimovaly a ještě teď jsou k jídlu.

Na podzim jsme měli hodně napilno. Stihli jsme oplotit vysázené ovocné sady s jabloněmi, hrušněmi, švestkami, třešněmi, višněmi a meruňkami. V části sadů jsme vysázeli i staré ovocné odrůdy. Založili jsme také pastviny.

Na farmě jsme rozvedli vodu a elektřinu do všech objektů a opravili část střeš.

Díky mírné zimě jsme letos začali všechny práce s předstihem. Stihli jsme vysázet brambory a nově vysít i zeleninu na větší část ploch. Největším hlavolamem bylo spočítat, kolik semínek zeleniny je potřeba na jeden ar nebo hektar v kombinaci s tím, kolik úrody plánujeme sklídit v konkrétním měsíci a navíc ještě tak, aby se jednotlivé

druhy zeleniny navzájem snášely a do budoucna bylo možno dodržet správné střídání osevních ploch.

Také jsme měli trochu obavy, jak bude fungovat sečka polské výroby, ale nakonec po neustálém přehazování a nastavování se to docela povedlo. Největší radost máme z toho, že se nám, při dobrém počasí, podařilo nasít a vysázet ve výsevních dnech podle Marie Thunové, která se řídila přírodními kosmickými rytmy. Vloni jsme takto vysadili brambory. A ačkoliv se většině zemědělců jedná konkrétní odrůda nevyvedla, byli jsme asi jediní, kdo tuto odrůdu dodavateli nereklamoval. Takže to funguje a můžeme doporučit každému k vlastnímu experimentování. Základní literaturu seženete v PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců.

Letošní jaro je u nás také ve znamení výsadby keřů, a to konkrétně růže šípkové, svídy krvavé, hlohů, brslenů a dalších, které budou sloužit jako úkryt a potrava pro ptáky, větrolam a jako zdroj šípků na vynikající čaje. Nezapomněli jsme ani na včely a vysadili jsme jim dva pásy stromů a keřů jako zdroj nektaru a pylu.

Letos nám přibudou také první zvířata, a to skotský náhorní skot, který je znám svou nezměněnou podobou křížením po více jak sto let a také hustou srstí a velkými rohy. Zvířata budou mít k dispozici malý rybníček, který jsme objevili a který byl asi spoustu let zasypaný a zarostlý náletovými keři.

Letos nás čeká pokračování stavby přednáškového sálu, zlepšování půdy, sušení sena, sběr zeleniny a spousta dalších nutných a zajímavých prací.

Budeme už také schopni nabídnout ve větším množství brambory a zeleninu na uskladnění, dřevo na topení a také brigády na farmě. Kdo budete mít zájem, přijďte ochutnat, nebo si jen tak trochu popovídat, budeme moc rádi.

Ještě máme jeden zajímavý nápad, ale to si necháme až na příště, ať se máte na co těšit a my o čem psát.

*Hezké jaro a pěkné léto přejí z Permafarmy Veselice
Mgr. Tomáš Franěk*

PTACTVO NAŠEHO BLÍZKÉHO OKOLÍ

Moudivláček lužní (*Remiz pendulinus*)

Moudivláček lužní je drobný ptáček, dlouhý 11 cm, podobný sýkorkám.

Obyvá okraje stojatých i tekoucích vod, které jsou hojně lemovány vrbovými křovinami, rákosinami a lužními lesy. Nápadné a daleko slyšitelné je jeho volání „cíf“.

Moudivláček patří mezi nejdokonalejší ptačí stavitele. Jeho hnízdo má tvar visící hrušky s tunelovitým vchodem se strany

v horní části. Stavbu hnízda začíná sameček v dubnu či květnu a z kolem protahujících samiček si vybírá partnerku. Když se stavba samičce líbí, dokončují pak dílo společně.

Samice snáší 5 až 8 vajec. Sedí na nich sama 12 až 15 dní. Zatím co samice sedí, samec počne budovat další hnízdo a pak k němu láká další samičku. O výchovu mláďat se pak stará výhradně samice. Severští moudivláčkové jsou tažní, jižní populace jsou stálé.

Potravou moudivláčků jsou různé housenky, pavouci, brouci a podobně.

V naší přírodě je tento ptáček dost hojný, přesto si však zaslouží naši ochranu.

Josef Antoš - Dolní Bousov

KRUŠOVICKÉ KRÁLOVSKÉ PIVO PO STALETÍCH

(Z historie šlechtických rodů na Domousnicích a Veselici)

Slezský vladycký rod Birků se připomíná prvně v 15. stol, když opavský hejtman Bernard Birka se žení s Annou z Násilé a rod začíná používat k jménu přídomek po Anně. Bernard stál věrně po boku krále Jiřího z Poděbrad a bránil proti Matyáši Korvínovi Opavsko. Za své služby dostal hrad Vikštejn stojící na skalnatém ostrohu nad řekou Moravicí, dnes v okr. Opava. Když Bernard odešel

do Prahy na dvůr krále Vladislava II., tak Vikštejn předal svému synovi Hyncíkovi, který zůstal pokračovatelem rodu ve Slezsku. Představitelem české větve rodu Birků z Násilé je jeho druhý syn Jiřík, který dle otcovské tradice zůstal též ve službách českého krále a usadil se na Rakovnicku. V roce 1478, daroval král Vladislav II. Jiříkovi vísku Olešnou a Jiřík zde vystavil tvrz. V období let asi 1490-1507 byl Jiřík Birka hejtmanem rakovnického kraje, s úřadem na Křivoklátě. V roce 1548 koupil syn Jiříka, Václav, od Albrechta Šlika z Holíče a na Kadani ves a tvrz Krušovice.

Ves Krušovice byla v té době po předešlých válkách téměř sto let zpustlá a Václav Birka ji znovu osídlil a tvrz opravil. O deset let později předává zboží svému synovi Jiříkovi, vnukovi křivoklátského purkrabího. Jiřík Birka z Násilé užíval, jako krajský výběrčí daní, vysokého postavení a vlastnil svobodný dům v Rakovniku na náměstí (dnes je to restaurace U černého orla č.120 na severní straně Husova náměstí). Tam se začala historie piva, slavného Krušovického a připomíná se, že Jiří Birka, ve svém domě v Rakovniku na náměstí, vařil dobré pivo a hosti pili a hodovali ve dne v noci, a to navzdory protestům konšelů a sousedů. Rakovníčtí měšťané bujnému životu ve svobodném domě nepřáli, protože Jiřík je vařením svého piva a následnou hojnou návštěvností ve svém domě, připravoval o městské důchody. Pro zášť konšelů a aby se vyhnul střetům s nimi, rozhodl se Jiřík vybudovat nový pivovar na svém statku v Krušovicích za hradbami města, kde již konšelé rakovníčtí neměli žádných práv. Dokončení pivovaru se datuje k roku 1580. Události se ale vyvíjely jinak,

než Jiřík Birka předpokládal. Nebylo mu nic platné, že vařil nadmíru dobré a lahodné pivo. Rakovníčtí, ale i pražští radní činili vše pro to, aby se pověst o znamenitosti krušovického piva za hradby jejich měst nedostala. A tak naložené povozy se sudy piva končily na zatarasených cestách před Rakovníkem a Prahou. Kometu, která v té době prolétla oblohou dne 27. března r.1581 a která podle pověsti nevěstila nic dobrého, se ale stala pro Jiříka Birku šťastnou hvězdou. V tuto dobu jej napadlo nabídnout panství Krušovice i s pivovarem českému králi a císaři Rudolfovi II. Nápad uspěl a již v roce 1583, český král a císař panství s pivovarem koupil a rozšířil tím svojí oboru při Křivoklátě.

Již 10 let před tím, v roce 1573, se rod Birků z Násilé také pojí s panstvím Domousnice, když jej Václav Birka koupil od Jana Fricka z Daliměřic, ještě s vesnicemi **Veselici**, Rousínovem Rabakovem a Čížovkami. V držení je měl snad již od roku 1568. Pokračovatelem rodu a pánem na Domousnicích, byl pak jeho bratr Jiří Birka, který se stal poručníkem Václavova nemocného nezletilého synka, a jeho matce, vdově po Václavovi. Anně Zákupské z Vartmberka učinil na Domousnicích věno a o jejího synáčka se do jeho brzké smrti staral. Poté získal Domousnice do svého vlastnictví. Z celkové historie rodu Birků je patrné, že stáli věrně po boku svých králů a bylo o nich známo, že byli dobrými hospodáři.

To potvrzuje i tento jejich příběh z Krušovic.

Dalším z příkladů lze uvést to, že 8.srpna 1591 přikázal král a císař Jiříkovi Birkovi z Násilé na Domousnicích a Václavu Valkounovi z Adleru na Vlčím Poli, aby se s komorníkem od soudu zemského, uvázali k držení vlády nad vesnicemi Dobrá Voda a Dneboh, pro nezletilé hraběcí sirotky po Bernardu, hraběti z Hardeka, Kladska, Machlandu a na Helfleieniu, který koupil Zásadku na Mnichovohradištsku, ale záhy zemřel.

Dalším příkladem, je obdarování pro Domousnice na clo, které roku 1596 získal Jiří Birka od krále „protože měl za blátivých časů cesty velmi zlé“. Přes Domousnice vedla tehdy důležitá cesta na Nymburk. Král tak prokázal důvěru místnímu šlechtici, který měl možnost vybírat peníze za průjezd cesty přes domousnické panství a ty byly pak následně použity pro zvelebování těchto cest. Nedlouho

po tom Jiřík umírá a odkazuje Domousnice svým bývalým krajanům z rakovnicka Křištofovi Šlovskému ze Šlovic a Petrovi Koučovi rytíři z Kouče, obojím na polovic.

Vladycký rod Birků z Násilé na konci 16. století zaniká. Jimi zavedené krušovické pivo, později krušovické královské, však přežilo do dnešních dnů a pivovar Krušovice patří k nejstarším pivovarům v Čechách. Dnes pivovar vaří 750 tis. až 1 mil. hl. piva ročně a vyváží jej do 25 zemí světa. Chuť krušovického piva je dána recepturou z doby Birků z Násilé, kteří pro lidskou zlobu a zášť, museli opustit Rakovník.

Slávu zakladatelů pivovaru podpořil ještě český král a císař Rudolf II, neboť se opravdu pivo vozilo do Prahy na královský stůl a získalo tak název „pivo královské“. Tradici si udrželo dodnes, kdy je dodáváno dokonce i pro kancelář prezidenta republiky.

Petr Kouč po vyrovnání se ze Šlovským se pak stal na Domousnicích jediným majitelem. S rytíři z Kouče jsme již měli možnost se seznámit v příběhu z doby třicetileté války. Ale dnešní další vyprávění o Koučích na Domousnicích je také spojeno s pivem. Stojí za pozornost, že Koučové z Kouče založili při tvrzi na Domousnicích pivovar. Datum jeho založení přesně neznáme, ale v konfiskačním protokolu ze 17. 3. 1623, ve výčtu zabavovaného zboží po bělohorské tragédii, Janu Oldřichovi z Kouče pivovar uveden není. Proto je na místě se domnívat, že založení tohoto pivovaru se pravděpodobně váže k datu mezi léta 1623 - 1630. První písemná zpráva o něm je právě z roku 1630. Záznam z roku 1757, kdy již Domousnice vlastnili Scherzerové z Kleinmühle, vykazuje výstav 113 a 1/6 sudu piva ročně, to je něco přes 250 hektolitřů. Pivo se vařilo ve várkách něco kolem 12 hektolitřů. Pivovar byl umístěn

v budově, dnes již přestavěné, stojící v horní části dvora. Nad touto budovou, při cestě, se nacházejí již opuštěné pivovarské renesanční sklepy. Tak snad rytíři Koučové z Kouče chtěli přenést slávu piva rodného kraje na Domousnice, když se jim stýskalo po dobrém pivu na nějž byli zvyklí od Birků ještě z Krušovic.

Chuť a kvalitu domousnického piva z pivovaru, který byl zrušen někdy kolem roku 1900, dnes posoudit neumíme. Již jen to, že vydržel vařit pivo úctyhodných 270 let od svého založení, svědčí o nezanedbatelné místní tradici. Ale nedostalo se mu takové slávy, jakým se pyšní krušovické. Tak alespoň při posezení nad dobrým pivem si vzpomeňme naplnění dobrých podnikatelských záměrů v 16. stol. Birků z Násilé v Rakovníku a v Krušovicích a jejich následovníků, rytířů Koučů z Kouče v 17. století na Domousnicích. Je to vzpomínka na kus historie z našeho okolí, kterou nám tyto rody zanechaly. Na rytíře z Kouče máme také možnost vzpomenout i dnes v Řitonicím kostele, kde po stranách u oltáře, jsou náhrobky rytíře Karla Kouče z Kouče a na Veselici a jeho rodiny. To je také upomínka na dobu let 1630 - 1687, kdy Veselice byla po létech a jen na krátký čas samostatným panským sídlem.

Lád'a Matoušek

Použité prameny: Sedláček A. Hrady, zámky a tvrze Království českého, X a XIII.

Šimák: Dějiny města Mnichovo Hradiště

Halada J.: Lexikon české šlechty III.

Jákl P.: Encyklopedie pivovarů Čech, Moravy a Slezska, I. díl, Střední Čechy

Regionální tisk rakovnicka, Raport, čl. od V. Bradáče v č. 16 - 20, roč. 16,

Radnice č. 10/r. 1977,

Královský pivovar... a Rakovnícko z 16. 2. 2006 - O slávě a úpadku rakovnického piva

ZA ZVĚŘÍ NAŠICH POLÍ, LUK A LESŮ

Veverka obecná (*Sciurus vulgaris*)

Je to jedno z nejnámějších zvířátek naší přírody. Má dlouhý huňatý ocas a boltce opatřené chvistíky. Obratně šplhá po stromech a prolézá jejich korunami. Zbarvení veverek bývá tmavě hnědé až černé. Nejnámější však je veverka rezavá. Všechny veverky pak mají svítivé bílé břicho.

Veverka může žít jedině tam, kde jsou stromy. Tam, kde stromy nejsou, tam se s veverkou nesetkáme.

Na jaře a v létě, v době rozmnožování, se veverky zdržují jen v lese. Na podzim,

kdy už nemají rodinné starosti, se potulují po kraji a je možno zhlédnout i v parcích nebo ve stromořadích kolem silnic. Jsou-li stromy dostatečně blízko, pak přeskakují z větví jednoho stromu do větví druhého stromu. V tom jim pomáhá huňatý ocas a široce roztažené nožky, které zmírňují případný pád.

Veverky jsou převážně býložravci. Na podzim se živí plody a semeny, na jaře pak okusují pupeny a kůru stromů. Rády konzumují i houby. Semena smrkových šišek jsou pro veverky to, co pro nás je chleba. Rády louskají i lískové oříšky.

Veverky se rozmnožují od jara do podzimu a mívají až třikrát do roka po třech až sedmi mladých.

Hnízda mívají v korunách stromů blízko kmene, vystlaná mechem a trávou.

Největším nepřítelem veverek je po člověku kuna lesní a jestřáb.

**Miloslav Konývka,
hajný Záhuby**

ŽÁCI ŘITONICKÉ ŠKOLY PO 75 LETECH

Když zestárneme, tak často vzpomínáme na léta svého mládí. Také já nejsem výjimkou a často vzpomínám a prohlížím fotografie členů své rodiny nebo známých lidí z rodné obce Veselice.

V letošním roce mně zaujala fotografie z doby mých školních let, strávených v Řitonické škole. Nechala jsem ji zvětšit a s radostí jsem v ní poznávala své spolužáky a žáky prvního a třetího ročníku. Uvědomila jsem si, jak ta léta rychle ubíhají. Fotografie je z roku 1938. Tehdy nám bylo 8 roků a my jsme zestárlí o 75 let.

Vzpomínám si, že když jsme v zimních měsících přišli do školy, měla paní školníková ve třídách již uklizeno a zatopeno. Byly zde připraveny 2 kbelíky uhlí a my jsme o přestávkách vyučování, sami přikládali do kamen. Když jsme měli žízeň, chodili jsme si pro vodu k pumpě, která byla na školním dvoře.

Řada spolužáků z fotografie již nežije, ale velmi ráda na ně vzpomínám. Byla to krásná léta mládí, když jsme chodili, za každého počasí v létě i v zimě, do Řitonické školy. Dolů přes les se šlo dobře, ale cesta domů, do Veselického kopce, byla někdy úporná. Nikdo z nás si nestěžoval a do školy jsme chodili rádi.

Na fotografii jsme žáci 3. ročníku. Teprve nyní si uvědomuji, jak obtížné to vyučování pro učitele muselo být. Zvládnout úspěšně vyučování až do 5. ročníku bylo i pro nás složité, my jsme to ale zvládali dobře. Po ukončení páté třídy většina z nás přešla do Městanské školy v Dolním Bousově. Znalostmi jsme se Bousovákům však

vyrovnali. Obtížnost v cestování do školy nám zůstala. Ráno se šlo pěšky z kopce na nádraží v Domousnicích docela dobře. Zpět ze školy do Veselického kopce to však bylo obtížnější.

V současnosti se školy na vesnicích zavírají. Naše oblast není výjimkou. Zavřeny jsou školy v Domousnicích, Řitonicích, Vlčím poli, Bechově, Horním Bousově a na Všebořsku. Ze všech okolních obcí jsou nyní žáci dováženi autobusy až ke škole v Dolním Bousově a zpět. Například dnes autobus vozí děti od nás z Veselice, z Rabakova, z Domousnic, z Řitonic a ze Skyšíc. Jak se to všechno za těch 75 roků změnilo!

Na fotografii je pan řídící učitel Josef Novák. Byl to výborný a náročný učitel. Pamatuji si, jak učil žáky i štěpit ovocné stromky a protože choval včely, učil je základům včelařství. Řada jeho žáků tyto znalosti v dospělosti využívala.

V roce 1943 byl pan řídící Novák, spolu se čtyřmi dalšími Řitonicými občany, na udání za poslušání zahraničního rozhlasu, nacisty zatčen. Byli posláni do koncentračního tábora, kde všichni zahynuli.

Fotografii ze školy v Řitonicích nechávám otisknout ve Veselickém zpravodaji. Je na ní 12 veseláků. Věřím, že se zde řada spolužáků pozná. Nebo je poznají příslušníci jejich rodin, či spoluobčané obce Veselice.

**Napsala: Růžena Dufková,
roz. Banýrová**

KÁMEN DO ZEMĚ VSAZENÝ

V březnu letošního roku obdrželi majitelé nemovitostí v katastrálním území obce Veselice oznámení o obnově katastrálního operátu. Po nabytí jeho platnosti jsou opět v katastrálních mapách, vedle některých dalších upřesnění, znázorněny hranice všech pozemků tak, jak tomu bývalo před jejich scelováním při kolektivizaci zemědělství v 50. letech, kdy zemědělské pozemky byly zahrnuty do zjednodušené pozemkové evidence. Součástí obnoveného katastrálního operátu je rovněž také digitalizace katastrální mapy. Obnova katastrálního operátu je příležitostí k připomenutí jeho historického vývoje a významu znalosti hranic pozemků s jejich rozměrovou velikostí.

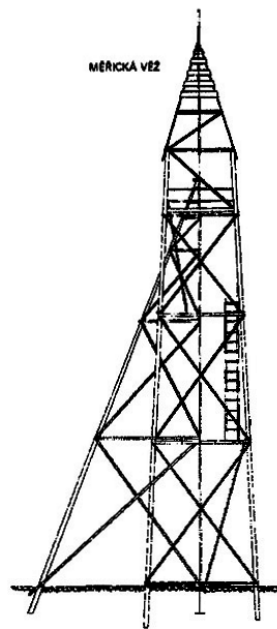
Podle letopisů znal v Čechách umění vyměřovat pole, již poustevník Ivan, v době za vlády Boleslava II. (967-998). První historicky doložené vyměrování a to vyměrování vesnic, se vztahuje k roku 1022, kdy vládl devátý Přemyslovec v řadě, kníže Oldřich, který vládl v letech 1012-1034. Kníže Oldřich zavedl vybírání daní z polností a k tomu stanovil technickou jednotku 1 lán. Tehdejší 1 lán se rovnal dnešní výměře asi 18 ha. Z toho od té doby vycházelo určení velikostí zemědělských usedlostí uváděných v lánech a jejich zlomcích. Hranicí velikosti selské usedlosti, kdy soběstačně měla uživit celou rodinu, byla ½ lánu. To bylo asi 9 ha. Velikost lánu zavedená knížetem Oldřichem platila celých 200 let až do vlády Přemysla Otakara II. (1253-1278). Přemysl Otakar II. potřeboval na tehdejší velmocenskou politiku Českého království a vedení válek značné finanční prostředky a proto kolonizoval pusté, neobsazené pohraniční území Čech s cílem rozšířit zemědělskou půdu a zajistit tím vyšší daňové výnosy. A aby daňový výnos byl ještě větší, změnil velikost technické jednotky k jeho vybírání. Jeden lán, za jeho panování, se pak rovnal výměře jen asi 17,5 ha. Znamená to, že lánů, jako berních jednotek, bylo pak v celkovém součtu více. Ještě tvrději pak zasáhl do výběru daní král Jan Lucemburský (1310-1346), kdy lán se rovnal jen asi 16 ha. Značnou daňovou úlevu přinesla však reforma krále Karla IV., kdy lán se počítal asi za dnešních 18,5 ha. Zaběhnutý daňový systém vydržel pak s malými obměnami až do vyhlášení Vestfálského míru v roce 1648, kterým byla ukončena třicetiletá válka. Země dotčené touto válkou se jen těžko vzpamatovávaly z utrpených škod, z nichž největší byly lidské oběti. Odhaduje se, že v Čechách, na Moravě a ve Slezsku zůstalo jen 30-60% původního obyvatelstva. Ztráty byly převážně na venkovském obyvatelstvu a tak se příjem dvora z jejich daní značně snížil. Proto došlo k zjišťování obsazení vesnických usedlostí. Brala se vesnice po vesnici a vznikaly seznamy majitelů usedlostí s výměrou jejich polností. Materiál vstoupil v platnost pod názvem Berní rula v roce 1654. Podklady o výměře polností, sloužící hlavně pro výběr daní, byly upřesňovány a doplňovány v dalších letech následovně: v roce 1684 – II. Berní rula, v roce 1749 – Tereziánský katastr, v roce 1757 II. Tereziánský katastr, v roce 1785 Josefský katastr. Pro Josefský katastr vzniklo již mapování polností. Bylo dost nepřesné, protože se vyměřovalo od jednotlivých parcel a výměry se pak musely korigovat s hranicemi říše. Pak následoval Tereziánsko-Josefský katastr, který platil až do vyhlášení stabilního katastru v roce 1846.

Počátek vzniku stabilního katastru spadá do srpna 1810, kdy rakouský císař František I. vydal rozkaz k zřízení komise pro úpravu daně pozemkové. Za jeho rozhodnutím byl opět nedostatek peněz ve státní kase. Státnímu bankrotu vyhlášenému v roce 1811 již nešlo zabránit, ale opatření k úpravě pozemkové daně se daly do pohybu. Reforma vstoupila v platnost v Čechách v roce 1860, ve Slezsku a na Moravě již v roce 1851, nařízením císaře Františka Josefa I., pod názvem Stabilní katastr. Byly podrobně zaměřeny všechny pozemky včetně budov. V pracovních náčrtech z té doby, se vedle čísel pozemků, dočteme i jména vlastníků pozemků s číslem domu, ke kterému pozemek patřil. Mapové podklady z té doby jsou, s určitými upřesněními, platné dodnes. Byla napravena i chyba vyměrování vzniklá v Josefském katastru. Vyměřovalo se z velkého do malého. To je od stávajících hranic říše k jednotlivým pozemkům. Pokud si dnes na katastrálním úřadě vyžádáme snímek z katastrální mapy k určitému pozemku, obdržíme jej právě z mapy, jejímž základem bylo mapové zpracování stabilního katastru. Z té doby také platí měřítko katastrálních map 1 : 2880.

Činností komise pro úpravu daně pozemkové, vedle důkladného mapového zpracování, použitelného i pro vojenské účely, byla v první řadě vlastní daňová reforma. Vstoupila v platnost jako reálná daň z výnosů polností. Byla spočítána v penězích dle výnosů pro každý zaměřený pozemek. Základem výnosu byly hospodářské výsledky z roku 1824. Bylo spočítáno, že je to rok s nejnižším výnosem z padesátiletí 1774-1824.

Po stručném představení katastrální historie máme možnost se seznámit s nýmým svědkem doby vzniku Stabilního katastru na kopci mezi obcemi Veselice a Bačalky.

Je jím žulový kámen, vsazený do země na táhlém vrchu Kopanina, značící **výškovou kótu 373,95 m** nad mořem. Kámen je současně trigonometrickým bodem č. 22 státní trigonometrické sítě v okrese Mladá Boleslav. (Je umístěn poblíž dnešního telekomunikačního stožáru). Jeho historie spadá do počátku vzniku stabilního katastru, započatého v roce 1810, kdy nad ním byla postavena dřevěná měřičská věž. Aby tehdy celá rakouská říše mohla

být zmapována, musely být postaveny stovky takovýchto dřevěných měřičských věží nad trigonometrickými body. Ty byly budovány v síti, kdy tři body připadaly na čtverec o straně 4 000 sáhů. Jen v Čechách bylo v terénu zřízeno 2 623 trigonometrických bodů, kdy nad většinou z nich stály dřevěné měřičské věže. Některé body byly také určeny v místech věží kostelů.

Z dřevěné měřičské věže nad trigonometrickým bodem č. 22 na vrchu Kopanina byla zajištěna přímá viditelnost na další dva body trojúhelníku. Byly jimi rozhledna Vlkov (Bačalky-Veselice) a východní věž kostela v Rožďalovicích. Dřevěné měřičské věže neměly větší životnost než 10 let, a proto se musely stále obnovovat. Věž podobná té na obrázku, vysoká asi třicet metrů, stála u Bačalek ještě v 50. letech minulého století a pak se zřítla. Rozvojem zeměměřičské techniky ztratily však měřičské věže svůj původní význam.

Dnes je pro nás samozřejmostí zjistit kterékoliv místo v terénu podle GPS a ani nás nenapadne minulá složitost zeměměřičských prací, na které moderní technika tak úspěšně navázala.

Na kámen do země vsazený na kopci mezi obcemi

ČERNÁ KRONIKA OBCE

Zdejší Obvodní oddělení PČR v Dobrovice neřešilo od loňského roku v obci Veselice ani jeden případ. Z tohoto hlediska je bezpečnostní situace v obci uspokojivá.

Jinak je tomu však v sousední obci Domousnice. Zde policie řešila jenom za poslední měsíc hned několik případů:

- dne 21. 4. 2014 přistihla hlídka dopravní policie padesátiletého řidiče za volantem osobního vozidla Škoda Felicia, který řídil pod vlivem alkoholu. Podnapilý řidič nadýchal 0,38 promile alkoholu. Řidiči byl na místě zadržen řidičský průkaz a věc bude projednávat ve správním řízení Magistrát města Mladá Boleslav

- další přestupek v dopravě řeší policisté OO PČR Dobrovice. K němu mělo dojít dne 22. 4. 2014 na nechráněném železničním přejezdu v obci Domousnice. Zde řidič osobního vozidla zastavil na příkaz dopravní značky Stůj, dej přednost v jízdě, kdy za ním jedoucí řidič aniž by přibrzdil, začal bezohledně předjíždět.

Veselice a Bačalky, s posledním datem obnovení v r. 1932, si vzpomeňte, jako na významnou technickou památku. Ta má i v dnešní době moderních orientačních prostředků svůj kontrolní význam i když její původ spadá do období, kdy více jak před 200 lety, stabilní katastr vznikal. Ten se stal předmětem úcty odborníků a obdivu laiků v celém okolním světě. V historii našich zemí neexistuje jiné, tak rozsáhlé a dokonale zpracované dílo, z jakékoliv lidské činnosti, jakým byl a stále je operát stabilního katastru.

Použité prameny: J. Bumba, České katastry od 11. do 21. stol.

J. Pekař, České katastry 1654 – 1789

J. Řezníček, M. Kronus, Informace z Ústředního archivu zeměměřičství a katastru v Praze.

P. Hora – Hořejší, Toulky Českou minulostí, díl 1-2

Lád'a Matoušek

Věcí se bude rovněž zabývat Magistrát města Mladá Boleslav

- v noci z 24. 4. 2014 na 25. 4. 2014 došlo v obci Domousnice k vloupání do místního pohostinství „U Faltů“. V uvedené době neznámý pachatel vypáčil vchodové dveře do objektu, ze kterého následně odcizil především cigarety a jiné drobné věci, čímž majiteli způsobil škodu převyšující částku 20.000,- Kč. Další škoda vznikla i na poničených dveřích. Případ je nadále v šetření pro trestný čin krádeže, za který hrozí pachateli trest odnětí svobody až na dva roky

- dne 18. 11. 2013 v dopoledních hodinách vyjížděla hlídka obvodního oddělení na tísňový signál v objektu České pošty v obci Domousnice. Jak se však na místě ukázalo, jednalo se naštěstí pouze o chybu zaměstnankyně pošty a k ničemu závažnému nedošlo. Věc se vyřešila na místě.

prap. Jan Procházka, OO PČR Dobrovice

PRANOSTIKY NA ČERVEN AŽ PROSINEC

Červen:

Svatojánský déšť kazí seno i obilí

Do svatého Jana se dny prodlužují, po svatém Janu krátí

Červenec:

Svatý Jakub nažne, svatá Anna sváže

Maří Magdaléna bývá uplakaná

Po svaté Anně léto neustane

Slunce o svatém Kamilu má velkou sílu

Srpen:

Jestliže na svatého Vavřince prší, bude hodně myší

Na svatého Bartoloměje se od nás stěhují bouřky, které k nám v dubnu zaletěly

Září:

Na svatého Matouše hrušky, jablka do koše

Jasně dny na Matouše, v zimě pak vítr silně kouše

Je-li o Michalu jasná noc, zvěstuje to zimy moc

Na svatého Václava pěkný den, přijde pohodový podziměk

Říjen:

Po svatém Lukáši mráz za nehty zalézá a mrazivým dechem za krk dýchá

Na svatého Izáka první vrána zakráká

Svatá Voršila jíní nosila

O svatém Šimonu a Judy, paste všudy

Listopad:

Půjde-li husa přes led o Martině, bude se po něm ještě dlouho procházet

Svatý Martin přijíždí na bílém koni

Svatá Cecílie celé pole snížkem kryje

Chodí-li svatá Kateřina po ledě, bude svatý Štěpán plavit koně

Prosinec:

Od svaté Lucie zimy dost

Na Tomáše zima káže

Viktorie okna vymalovala

Je-li jitřní hvězdnato, slepice hodně ponesou

Pranostiky zpracovány podle internetových zdrojů wikipedia

Ing. Jiří Campr

BYLINKY NAŠEHO OKOLÍ A JEJICH VYUŽITÍ 3. ČÁST:

Přemýšleli jste někdy při sečení trávy, jestli ji chápete jen jako nutné zlo, protože jakmile zaprší, vyrostete, a vy chcete mít přece na zahradě pouze zelený koberec, anebo si uvědomujete, že je důležitou součástí přírody. Je ledaskomu zdrojem potravy, lze v ní nalézt mnoho bylinek, které i nám lidem mohou pomoci.

Tou je například **Sedmikráska obecná** (*Bellis perennis*) – „chudobka“

V lidovém léčitelství má Sedmikráska dosti široký význam. Nálev se používá při léčení chorob horních cest dýchacích, k lepšímu odkašlávání, také se doporučuje v rekonvalescenci po zápalu plic. Bývá součástí rozmanitých čajových směsí s „krev čistícím“ účinkem, proti revmatizmu. Zevně se doporučuje v obkladech na špatně se hojící rány a podlitiny, i proti krvácení z povrchových ran menšího rozsahu a k jejich rychlejšímu čištění a hojení. Z celých mladých rostlin (mimo kořenů) se připravuje jarní salát, upravují se jako špenát nebo se přidávají do polévek.

Další bylinkou je **Jitrocel kopinatý** (*Plantago lanceolata*)

Důležité jsou jeho listy, sbírané na začátku vegetace, v době dokud jsou rostliny bez stvolů. Používá se také při léčení chorob horních cest dýchacích k lepšímu odkašlávání, neboť uvolňuje zahlenění. Odedávna je znám hojivý účinek šťávy z čerstvých listů nebo jejich výluhu na čerstvé rány a omrzliny. Čistí je a brání hnisání. Pozor však na druhotnou infekci! Do třetice to je **Pampeliška lékařská** (*Taraxacum officinale*) – „smetánka“

Sbírá se kořen, list i květ. Nálev se užívá při chorobách jater, zánětech žlučníku a střev, proti ledvinovým i žlučnickovým kamenům, proti nechutenství a také jako podpurný prostředek proti cukrovce. Čerstvé mladé listy lze použít též jako jarní salát, bohatý na vitamín C. Letos jsem poprvé sama zkusila vyrobit z květů „smetánky“ med – je výborný.

A to je pro dnešek vše. Než se začnete pachtit se sekačkou a upravovat travní porost dle vašich představ, vzpomeňte na moje povídání. Zkuste a možná vám tyto obyčejné rostlinky pomohou utlumit nebo dokonce vyřešit nějaký ten zdravotní problém.

Eva Konývková

Čerpáno z *Kapesního atlasu léčivých rostlin*
(Václav Jirásek, František Starý, František Severa)
www.wikipedia.cz, ale i z vlastních zkušeností

INFORMACE O ŽIVOTĚ V NAŠÍ OBCI

Na Veselici se opět soutěžilo

Již šestý ročník tradiční soutěže o nejchutnější velikonoční nádivku a sváteční bramborový salát se konal v neděli 20. 4. 2014 ve Veselické hospůdce.

Tento rok opět padl rekord v počtu přinesených vzorků. Odborná pětičlenná komise měla nelehký úkol a vybírala z 11 přinesených vzorků velikonoční nádivky a z 19 přinesených vzorků svátečního bramborového salátu.

V kategorii sváteční bramborový salát bylo pořadí následující: 1. místo Jarmila Bulířová, 2. místo Lenka Tauchmanová, 3. místo František Brzobohatý.

V kategorii velikonoční nádivka bylo pořadí následující: 1. místo Milan Rýdl, 2. místo Jarmila Bulířová, 3. místo Dušan Konývka.

Všem oceněným byli předány ceny – symboly velikonoce a samozřejmě diplomy.

Na závěr jsme všichni provedli ochutnávku přinesených vzorků, chvíli poseděli a vyměnili si informace „o tajných ingredien-

cích“ ve svých soutěžních vzorcích. Všem organizátorům za uskutečnění této soutěže patří poděkování!

Dušan Konývka

Novoroční pochod na Veselici

Již šestý ročník tradičního novoročního pochodu okolím obce Veselice se konal 1. 1. 2014. Start byl před Veselickou

hospůdkou i když počasi bylo spíše „jarní“, tak se nás sešlo úctyhodných 58, včetně 7 „vodících psů“. Všichni příznivci pochodu se vydali ve 13.30 hodin směrem k obci Bačalky. Jelikož jsme šli také krátce po silnici, tak byli vybráni 4 účastníci pochodu, kteří si oblékli reflexní oranžové vesty a byli určeni do čela a ke konci pochodu útvaru z důvodu bezpečnosti všech. Musím podotknout, že se všichni

4 zhostili svého úkolu velice svědomitě a nikomu se nic nestalo. Před obcí Bačalky jsme odbočili do polí, kde nás čekala nejtěžší fáze pochodu a to zdolání asi 20 metrového rozmočeného a těžkými stroji vytvořeného bahnitého úseku. Pak již naše cesta vedla lesem až na místo u chat, kde jsme jako obvykle opekli vuřty, posílili se čajem a svařeným

vínem. Po tomto občerstvení jsme vyrazili na poslední úsek pochodu a to do cíle v místní Veselické hospůdce. Tam na nás čekala odměna v podobě horké gulášové polévky a studeného pivečka. Myslím, že polévka chutnala, protože někteří účastníci pochodu si přidali, což nejvíce potěšilo „kuchařku“ a organizátorku v jedné osobě, která tuto polévku vařila. Shodli jsme se, že by si zasloužila podle známé české pohádky – **Řád vařečky zlaté!**

Musím poděkovat děvčatům – účastnicím pochodu, která nám v hospůdce zazpívala a tím připravila takovou malou „kulturní vložku“ na závěr této povedené akce.

Na konec bych chtěl poděkovat všem, co se podíleli na přípravě pochodu, občerstvení, obsluze v hospůdce a sboru dobrovolných hasičů na Veselici za finanční příspěvek.

Dušan Konývka

INFORMACE Z ČINNOSTI OÚ VESELICE

- ❖ Zastupitelstvo obce (ZO) projednalo a zamítlo žádost manželů Štěpanovských o kácení lípy na pozemku obce
- ❖ ZO projednalo a schválilo Rozpočet obce na rok 2014.
- ❖ ZO projednalo a schválilo Zprávu o výsledku přezkoumání hospodaření obce za rok 2013.
- ❖ ZO projednalo a schválilo s výhradou Závěrečný účet obce za rok 2013, hospodaření obce skončilo přebytkem ve výši 697 169,19 Kč.
- ❖ ZO projednalo a schválilo žádost paní Moniky Strnadové o kácení dřevin.
- ❖ ZO projednalo stížnost paní Marie Šoltysové.

Dne 20. února se uskutečnilo přezkoumání hospodaření obce za rok 2013, při kterém bylo zjištěno, že obec netvoří opravné položky k účtům pohledávek za roky 2010-2013. Nezaplacené poplatky za likvidaci TKO a poplatky ze psů jsou nadále problémem. Celkem evidujeme pohledávky za TKO ve výši 20 510 Kč, přičemž za loňský rok činila výše dlužných poplatků k 31. 12. 2013 celých 12 100 Kč (některé již byly k dnešnímu dni uhrazeny). Na poplatcích ze psů dluží občané obci 240 Kč za roky 2012 a 2013. ZO zvažuje možnost navrženou pracovníky Krajského úřadu vymáhat dlužné částky formou exekuce.

Miroslav Pažout starosta obce, Marcela Šafránková

Z ČINNOSTI SPOZ VESELICE

Letošní rok jsme zahájili návštěvou a gratulací u paní **Věry Jakubcové**, která slavila 21. 2. kulaté narozeniny. I když jedeme okolo, tak při dnešním velkém shonu, není čas na popovídání. Jen se letmo pozdravíme a to je všechno. Ale při takovém setkání si alespoň pohovoříme a je to velmi milé.

V březnu jsme byli dodatečně popřát paní **Bukové**, jelikož se v prosinci, kdy slaví narozeniny na Veselici nedostala. Paní Buková vypadá stále stejně pěkně. Kdo jste ji viděli, dáte mi za pravdu.

Ve stejný den jsme přáli paní **Burdové**, která slavila kulaté narozeniny v místní hospůdce se svojí rodinou a nejbližšími přáteli. Ochutnali jsme skvěle připravenou rybu. Tímto receptem pan Burda vyhrála 2. místo v pořádané soutěži.

26. dubna se ve Veselické hospůdce konala pouťová zábava, na které se sešla nezvyklá spousta lidí, za což jsme velice rádi. Hrály dvě sestry, původně měly hrát na harmoniku a kytaru, ale jedna z dvojčat měla nemocnou ruku, tak zpívaly za doprovodu kláves. Bylo to moc pěkné a zábava se opravdu vydařila.

V dubnu oslavila paní **Jana Cidlinová** 85. narozeniny. Jelikož jsme ji nezastihli, poslali jsme ji balíček a kytičku. Dodatečně ji blahopřejeme a omlouváme se, že jsme se neohlásili.

Chtěli jsme také navštívit paní **Zdenu Šolcovou**, která 12. 5. slavila kulaté 80. narozeniny, ale jelikož jsme se dozvěděli, že byla v nemocnici, tak návštěvu jsme prozatím odložili.

V květnu slaví také pan **Bulíř** 65. let, pak 27. 5. též paní **Červová**. Tentýž den také paní **Doškářová** oslaví krásné 93. narozeniny.

Všem oslavencům blahopřejeme a děkujeme za milé přijetí. Přejeme jim do dalších let hodně zdraví, štěstí a pohody se svými nejbližšími.

Ve středu 30. dubna jsme se navečer sešli na návsi, abychom pokračovali v tradici pálení čarodějnic. Velkým průvodem jsme pak došli k chatám, kde nás v chatařském areálu u rybníka v kostýmech přivítaly 2 čarodějnice (p. Burdová a p. Konývková). Zde také dle starých zvyků vzplál velký oheň. Kdo chtěl, mohl si opéct špekáček na malém ohýnku, který bokem připravil pan Konývka. Za milou a družnou náladu se postaralo všech asi 75 přítomných lidí, kteří se v takto hojném počtu zúčastnili. Bezpečnost akce měli pod kontrolou hasiči. Příjemný teplý večer jsme zakončili ve Veselické hospůdce na pivku nebo limonádě.

Přejme si, aby se i další připravované akce, jako například vítání občánků, cyklistický výlet pořádaný panem Srbem, či 23. 8. 2014 posvícenská zábava, na níž bude hrát Difur Band, také tak vydařili.

**Za SPOZ Jarmila Bulířová
Věra Pažoutová,
Miroslav Pažout**

SPOLEČENSKÁ KRONIKA

Životní jubilea 1.- 6. 2014

85 let	15/4 2014	Jana Cidlinová
80 let	12/5 2014	Zdena Šolcová
70 let	23/6 2014	Jan Boukal
65 let	14/5 2014	Miloslav Bulíř
60 let	21/2 2014	Věra Jakubcová
	27/5 2014	Zuzana Červová
50 let	16/3 2014	Jana Burdová
30 let	26/4 2014	Tomáš Brezáni
	1/6 2014	Martin Štěpanovský
5 let	17/2 2014	Kateřina Karbanová

NAROZENÍ

Dne 17. února 2014 František Brzobohatý
Dne 9. května 2014 Kryštof Masák

NOVÍ OBČANÉ OBCE

Zdeněk Hübner a Veronika Herčíková, Veselice 17
Robert Boukal, Veselice 50.
Martin Šoltys č. 05

ÚMRTÍ

Dne 4. prosince 2013 zemřela paní **Marie Koubová** ve věku 89 let

VZPOMÍNKA

Dne 11. března 2014 by se dožila 90 let naše drahá maminka a babička paní **Růžena Pažoutová**.
Vzpomíná rodina

ČTENÁŘSKÉ DOPISY A OHLASY

Poděkování

Srdečně děkuji zastupitelům Obecního úřadu a SPOZ za blahopřání a dárky k mým 60. narozeninám
Pavel Cidlina

Děkuji Obecnímu zastupitelstvu a SPOZ za blahopřání, květiny a dárek k mým narozeninám. Velmi mě to potěšilo.
Věra Jakubcová

Vážení,

Dnes jsem obdržela další vyhotovení „Zpravodaje Veselice“, jehož zaslání mi – jako vždy – udělalo radost. Proto v příloze posílám příspěvek na další vydávání časopisu, abych se i v příštím roce měla na co těšit.

Ve Vaší práci Vám přeji hodně úspěchů a v osobním životě jen to nejlepší.

*Stebno, 20. 12. 2013 Jana Fleková
Marcela Šafránková*

PRÍSPĚVATELÉ NA ČASOPIS

Na zpravodaj (OD 7. 11. 2013 DO 12. 5. 2014) přispěli:

Železná M., Pažout F. (Dlouhá Lhota), J. Fleková, Matějková M., Klabanová E., Pokorný Z., Bobka J., Novákovi, Runcíková H., Jírovec P., Hrdý R., Runcík J., Šíbovi, Šoltysovi, Cidlinovi, Bucková J., Ďoubalíkovi, Legnerová A., Jakubcovi, Červovi, Pažoutová J. Konývkovi, Cidlina P., Koubovi (Bystřice), Jakubcová V., Runcík J., Koliáš J., Šoltys M., Marešová, M., Vojtišek M., Brezáni T., Michnová J., Šolcová, Stádníkovi, Haken J., Pažout M.

Všem přispěvatelům redakční rada upřímně děkuje

PÁLENÍ ČARODĚJNIC TRADICE

Pálení čarodějnic je vžitý lidový zvyk, který přichází na poslední dubnovou noc. Tato noc je již tradičně spojována s upalováním čarodějnic, zapalují se ohně a vatry. Lidé se scházejí především kvůli světským radovánkám. Většinou se zahajují lampiónovým průvodem s maskami připomínající čarodějnice. Po příchodu k připravené vatře dochází k zapálení a následně k opékání buřtů a zábavě. Bývá to příjemně prožitý večer plný zábavy a veselí.

Málokdo už si ale tuto noc spojí s magickými rituály, na něž věřili naši předci, kteří jim přisuzovali obrovskou moc.

Co je tedy Pálení čarodějnic?

Noc čarodějnic (také Filipojakubská noc, Valpuržina noc nebo Betline) se odehrává v noci z 30. dubna na 1. května.

Mimo lidový svátek se také jedná o druhý největší Satanský svátek. Na tuto noc připadal největší sabat Satanských kultů.

Noc byla pokládána za magickou. Svátek se původně pravděpodobně slavil o úplňku, jenž byl nejbližší dnu, nacházejícímu se přesně mezi jarní rovnodenností a letním slunovratem. Lidé věřili, že tuto noc se čarodějnice slétají na čarodějnický sabat, a skutečně je tato noc jedním z největších pohanských svátků. Podle dochovaných písemností mají především zlé síly větší moc než jindy a lidé před nimi musí ochránit nejen sebe, ale i své domácnosti a dobytek.

Lidé také věřili v otevírání jeskyní a podzemních slují, ve kterých jsou ukryty poklady.

Hlavním smyslem tohoto lidového zvyku byla pravděpodobně oslava plodnosti.

Na ochranu před čarodějnicemi (původně před zlými duchy a demony obecně, jsou čarodějnice až výsledkem inkvizičních procesů) se na vyvýšených místech zapalovaly ohně. Postupem času se z těchto ohňů stávalo „pálení čarodějnic“.

Zapalovala se smolná košťata a vyhazovala se do výšky.

Popel z těchto ohňů měl mít zvláštní moc pro zvýšení úrody.

Někdy se rozhrnutým popelem vodil dobytek k zajištění plodnosti, jindy se přes oheň skákalo kvůli zajištění mláďa a také plodnosti.

Tyto tradice mají svůj původ u předkřesťanských pastevců, kteří považovali 1. květen za počátek nového půlročí, kdy docházelo k přechodu ze studeného období do tepleho a kdy dobytek byl vyháněn na pastvu. Rychlý přechod pro dobytek představoval obrovské zdravotní riziko, které pastevcí však přisuzovali zlým silám.

Víra v nečisté síly se časem proměnila v pověru, že dábel může moc na zemi uplatňovat pouze prostřednictvím lidí čarodějnic.

Na ochranu před čarodějnicemi krom pálení ohňů se provádělo mnoho praktik:

- *před vrata domu i chlévu se pokládaly narypané dmy; dříve než mohla čarodějnice vstoupit dovnitř, musela všechna stébla přepočítat, což jí trvalo až do rána, kdy její moc pomínula*
- *stavení se kropilo svčcenou vodou, před vrata a na dvůr se zapichovaly pruty a pichlavé trní, aby se čarodějnice poranily; na ochranu před nimi se zapichovaly i vidle a košťata*
- *pod dím se dávalo vejce*
- *aby se čarodějnice zahnal, práskalo se na návsí bičí a také se střílelo z pušek*

Čarodějnicemi byly většinou nazývány staré ženy, které pomocí bylin uměly zahánět nemoci. Těch se lidé báli, neboť nechápali jejich umění. Zároveň si jich i vážili.

V některých jazycích dokonce slovo čarodějnice znamenalo „moudrá žena“. Bylinkářky (vědmý) se vyznaly v tajích přírody. Věděly mnoho o působení rostlin, hub, kamenů, kovů, drahokamů, ale i barev a vůní. Jejich poznatky, někdy zdánlivě nesmyslné, přispěly mnohdy k užitečným vědeckým objevům. A tak stará „přírodní magie“ ovlivnila lékařství, chemii, biologii a fyziku. Kromě bab bylinkářek působili jako léčitelé i kováři a jejich manželky. Když kovářovy kleště vytáhly bolavý zub, hned přispěchala kovářka s hojivým obkladem. Ani tyto „hodné“ čarodějnice to ale neměly lehké. Většina z nich se ve středověku stala obětí honu na čarodějnice. Miliony nevinných lidí byly odsouzeny a upáleny na hranicích v celé Evropě ale i v Americe, jak o tom vypráví poutavé příběhy knih a filmů

Betline-Keltské svátky

Keltové v tento den slavili svátek Betline, při kterém se konalo mnoho očistných obřadů a v noci se tančilo a zpívalo. Podle tradic se na Betline pálily ohně, které měly všechny živé tvory zbavit všeho nečistého, co se nashromáždilo v temném zimním období, a zároveň jim dodat ochranu pro období nadcházející.

„Půlnoc je hranicí mezi dvěma polovinami roku. V noci se zapalována dvojice ohňů a předěl mezi nimi symbolizoval hranici mezi temnou a jasnou částí roku.

Mladí lidé přeskakují oheň, ostatní se spolu se zvířaty očistí tak, že mezi ohni procházejí“ - uvádí literatura. Vedle popisů veselí, tance a zpěvu se zachovaly zprávy o některých dalších zvycích. Patřily mezi ně soutěže mládevců ve vyhazování zapálených březových košťat do výše, hlídání májek, očistné koupání či alespoň symbolické namáčení do potoka, čištění chlévů, řezání proutků jivy a polykání květů kočiček a další.

Snoubenci a dvojice zamilovaných se vydávali v předvečer svátku Betline do lesů. Měsíc květen se pak následně stával symbolem sexuální volnosti, sexuálního zasvěcování a milostných her.

V tomto období se prý uzavírala zkušební manželství na rok a jeden den. Pokud svazek nefungoval, partneři se po tomto období prostě rozešli. Z těch dob nám zřejmě zůstal i zvyk líbat se na prvního máje pod rozkvetlou třešní, břízou či jiným stromem.

Podle dalších tradic patří poslední dubnová noc i mezi neplodnější, kdy mohou otěhotnět i ženy, které o dítě nestojí. Děti počaté na Betline pak mají prý štěstí po celý život.

Noc také může prozradit tajné lásky, včetně nevěř. Například zvyk, který se ještě dnes dodržuje v Rakousku, tzv. vysypání cestičky lásky. Úzké bílé proužky vápna nebo písku vedou od jednoho stavení ke druhému a na prvního máje zrána se tak celá ves dovídá, kdo s kým chodí. Cestičky občas směřují i k zadaným lidem a tím se prozradí nevěrnici

Vynášení Morany

V některých krajích se místo pálení čarodějnic upaluje Morana - pohanská bohyně smrti.

Uctívali ji staří Slované a Baltové. Je zosobněním zimy, na jaře končí její vláda, proto se topí. Není možné ji však považovat jen za bohyni smrti nebo za nějakou ohyzdnou stařenu. Je prý velmi krásná.

Vynášení Morany a její upálení nebo utopení je tradičním rituálem praktikovaným i dnes. Nejčastěji se Morana hází z mostu nebo ze skály

Stavění a kácení máje

Od pradávna strom představoval strážného ducha obce. Proto i stromy vybrané na máje musely být silné, rovné a také vysoké. Hodně se k tomuto účelu využívaly smrčky, jedle nebo borovice, protože déle vydržely zelené. Oblíbená byla i bříza. Kmen máje byl většinou hladký a oloupaný. Zelený vršek koruny se zdobí barevnými stuhami, šátky, květinami a fábory z pestrého papíru. Pod ozdobeným vrškem mnohde ještě visel věnec zhotovený ze zeleného chvojí a také barevně ozdobený. Máje stávaly ve vsích do svatodušních svátků, někdy až do léta. Dokud se nepokácely, musely se hlídat, protože ukrást máj sousedům bylo prestižní záležitostí. To ostatně platí dodnes.

Ověncený strom představuje především symbol jara, zapomínat se ale nemůže ani na lásku. Proto v některých obcích chlupci stavěli také malé májky před domy svých dívek. Muselo jít ale o dívky zchovalé, a tedy panny.

V den kácení máje se pořádaly i taneční zábavy. Předcházela jim obchůzka, s hudbou a výskotem, po domech, před nimiž stály májky. Veselý průvod postupně narůstal a děvčata se k němu postupně připojovala, až nakonec došel na náves, kde se tančilo před ústřední májí.

Navrátilovi

- *Použito textů - Wikipedie - otevřené enciklopedie*
- *Česká tradice.cz*
- *Novinky.cz*